

درس دوم عربی یازدهم ریاضی و تجربی و درس سوم یازدهم انسانی

جملات شرطیه و اجزاء آن

به جملات عربی زیر و نحوه ترجمه آن دقت کنید:

۱- **مَنْ أَخْلَصَ لِلَّهِ أَرْبَعِينَ صَبَاحًا، ظَهَرَتْ يَنَابِيعُ الْحِكْمَةِ عَلَى لِسَانِهِ.**

هر کس چهل صبح (روز) برای خدا اخلاص داشته باشد چشمه های حکمت بر زبانش آشکار می شود.

۲- **«مَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ يَعْلَمَهُ اللَّهُ»**

هر چیز از خیر انجام دهید خداوند آن را می داند.

۳- **«إِنْ تَنْصَرُوا لِلَّهِ يَنْصُرْكُمْ»**

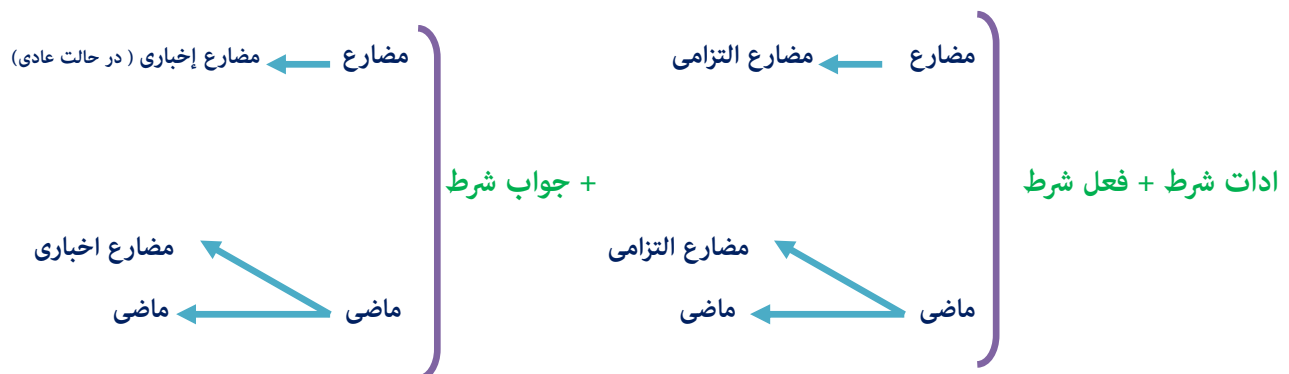
اگر خداوند را یاری کنید شما را یاری می کند.

۴- **إِذَا مَاتَ النَّاسُ إِنْتَبَهُوا.**

هر گاه مردم بمیرند بیدار می شوند.

حتماً شما هم همان نتیجه ای را گرفته اید که هدف و منظور ما بوده است. أفعالی در جملات بالا آمده است که برخلاف زمان خود یعنی ماضی یا مضارع بودن بصورت **التزامی** ترجمه شده است.

دلیل این امر وجود کلماتی مانند «**إِنْ** (اگر)، **مَنْ** (هر کس)، **مَا** (هر چیز) و **إِذَا** (هر گاه، اگر)» می باشد. هر گاه در ابتدای یک جمله کلمات فوق که به آنها **أدات شرط** گفته می شود بیاید و حداقل ۲ فعل اعم از ماضی و مضارع بعد از آن آمده باشد فعل اول را که به آن فعل شرط می گوئیم بصورت **التزامی** و فعل دوم به بعد را در حالت عادی بصورت **إخباری** (حالت عادی فعل مضارع) ترجمه می کنیم، البته فعل ما اگر ماضی باشد گاه بصورت ماضی و در زمان خود نیز ترجمه می شود.

خیلی مهمه ...

۱- گاهی جواب شرط بصورت یک جمله اسمیه می آید و اصولاً میان جمله ابتدا و انتها حرف « ف » وجود دارد.

الف) مَنْ قَالَ أَنَا عَالِمٌ فَهُوَ جَاهِلٌ.

هر کس بگوید من دانا هستم او نادان است.

ب) «مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ أَمْثَالِهَا»

هر کس نیکی بیاورد پس برای او در برابر آن است.

ج) وَ مَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ.

هر آنکه بر خدا توکل کند پس او (خداوند) برای او کفاین می کند (کافیت).

۲- در برخی جملات جواب شرط بصورت فعل امر یا آینده و ... می آید. در این صورت فعل باید در زمان و شرایط خود ترجمه شود.

الف) «و إِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ و ...»

ب) مَنْ جَهَدَ فِي أَيَّامِ الشَّبَابِ سَوْفَ يَعْيشُ فِي الرَّاحَةِ كُلِّ عُمُرِهِ.

قَالَ الْمُعَلِّمُ لِي: إِنْ تَقَرَّرَ إِِنْشَاءُكَ أَمَامَ الطُّلَابِ سَوْفَ يَنْتَبَهُ زَمِيلُكَ.

۳ - همیشه فعل دوم بعد ادات شرط ، جواب شرط نمی باشد :

مَنْ رَأَى مِنْكُمْ أَحَدًا يَدْعُو إِلَى التَّفَرُّقِ، فَهُوَ عَمِيلُ الْعَدُوِّ.

۴ - باید به انواع « من » و « ما » توجه داشته باشیم .

انواع ما عبارت است از :

۱ - ما نافية للفعل الماضي :

۲ - ما نافية للفعل المضارع :

۳ - ما موصول :

۴ - ما استفهام :

۵ - ما نافية للجنس :

۶ - ما كافة :

۷ - ما + فعل بر وزن أفعال :

۸ - ما شرط :

انواع من عبارت است از :

۱ - من استفهام :

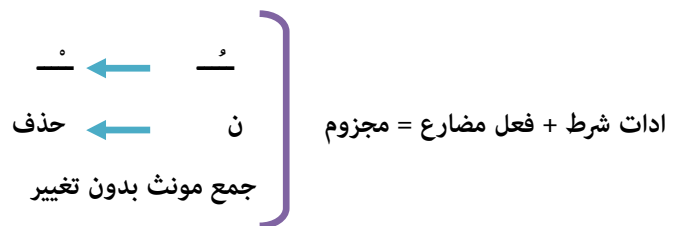
۲ - من موصول :

۳ - من شرط :

۵ - در جمله شرطیه میتوان به فعل شرط یا جواب شرط افعالی بعنوان وابسته اضافه کرد :

إن تنصروا إخوانكم و تُعَلِّمُوا أصدقائكم ينصروكم و يُعَلِّمُوكُمْ فِي وَقتِ الْحَاجَةِ

۶ - به تغییرات ظاهری فعل شرط و جواب شرط باید توجه داشته باشیم :

❖ فعل ماضی در ظاهر خود تغییری نمی بیند.

❖ « إذا » تغییری در ظاهر فعل ایجاد نمی کند.

۷ - من به معنای هر کس (من شرط) به همراه افعال دوم شخص و اول شخص نمی آید .

✓ **عین الصحیح عن التّرجمة.** (خودمون - علوی فرهیخته)

۱- كان الطالبُ المُشاعِبُ يَضُرُّ زملائه بِسُلوکِهِ و یَسأَلُ مُعَلِّمَ عِلْمِ الأَحیاءِ تَعَنُّتاً.

(۱) دانش آموز شلوغ کار با کردارش همکلاسی هایش را اذیت می کرد و از معلم زیست شناسی از عمد سؤال می کرد.

(۲) دانش آموز اخلاکگر با رفتارش به همکلاسی هایش آسیب می زد و از معلم زیست شناسی برای مچگیری سؤال می کرد.

(۳) دانش آموز بی ادب با رفتارش به همکلاسی اش آسیب می زند و از معلم شیمی برای مچگیری سؤال می کرد.

(۴) دانش آموز اخلاکگر با رفتار به همکلاسی هایش آسیب می زد و از معلم شیمی از روی غرض، سؤال می کند.

۲- علی الطالب أن لا يهرّب من أداء الواجبات المدرسية و يجتنّب عن كلام فيه إساءة للأدب و أن لا يسبق بكلام المعلم.

(۱) دانش آموز نباید از انجام تکالیف مدرسه فرار کند و از سخنی که در آن بی ادبی باشد نباید دوری کند و نباید از سخن معلمش پیشی نگیرد.

(۲) بر هر دانش آموزی واجب است که از تکالیف مدرسه اش فرار نکند و از بی ادبی دوری کند و در کلام معلم از او پیشی نگیرد.

(۳) دانش آموز نباید از انجام تکالیف مدرسه فرار کند و از سخنی که در آن بی ادبی باشد، دوری کند و از سخن معلم پیشی نگیرد.

(۴) بر هر دانش آموز واجب است که از انجام تکالیف مدرسه اش فرار نکند و از سخنی که بی ادبی است، دوری کند و در کلام از معلمش پیشی نگیرد.

✓ - عین الصحیح. (خودمون - علوی فرهیخته)

(۱) مَنْ لَا يَسْتَمِعْ إِلَى الدَّرْسِ جِدًّا يَرْسُبْ فِي الإِمْتِحَانِ: هر کس خوب به درس گوش ندهد، در امتحان مردود می شود.

(۲) قُمْ عَنْ مَجْلِسِكَ لِإِيَّتِكَ وَ مُعَلِّمِكَ إِنْ كُنْتَ أَمِيرًا: به خاطر پدر و مادر در مجلس بلند شو حتی اگر امیر بودی.

(۳) مَا تَقَدَّمُوا لِأَنْفُسِكُمْ مِنْ خَيْرٍ تَجِدُوهُ عِنْدَ اللَّهِ: اگر برای خودتان چیزی را جلوتر بفرستید، خداوند آن را می یابد.

(۴) الْمُعَلِّمُ بَيْنِي وَ يَنْشُؤُ أَنْفَسًا وَ عُقُولًا. معلم می سازد و رشد می دهد جان و عقلها را.

✓ - عَيْن «مَا» لَيْسَتْ الشَّرْطِيَّة. (خودمون - علوی فرهیخته)

(۱) مَا يَزْرَعُ النَّاسُ فِي الدُّنْيَا يَخْصِدُوا فِي الآخِرَةِ.

(۲) وَ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَ مَا فِي الْأَرْضِ.

(۳) مَا تَفَعَّلَ مِنْ خَيْرٍ يَعْلَمَهُ اللَّهُ!

(۴) مَا تَقَدَّمُوا لِأَنْفُسِكُمْ مِنْ خَيْرٍ تَجِدُوهُ عِنْدَ اللَّهِ.

✓ - عَيْن «مَنْ» الشَّرْطِيَّة. (خودمون - علوی فرهیخته)

(۱) الْعَاقِلُ مَنْ فَكَّرَ قَبْلَ الْكَلَامِ.

(۲) الْبَخِيلُ مَنْ مَاتَ قَلْبُهُ وَ دَخَلَ النَّارَ.

(۳) مَنْ جَهَدَ فِي إِكْتِسَابِ تَجَارِبِ الآخِرِينَ نَجَحَ فِي حَيَاتِهِ.

(۴) مَنْ يَعْلَمُ مِنْكُمْ قِصَصَ مِنَ الْقُرْآنِ.

✓ - عَيْنِ عِبَارَةٍ الَّتِي مَا جَاءَ فِيهَا أُسْلُوبُ الشَّرْطِ. (خودمون - علوی فرهیخته)

(۱) مَنْ يَتَأَمَّلْ قَبْلَ الْكَلَامِ يَسْلَمْ مِنَ الْخَطَا.

(۲) وَ مَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَسُولٍ إِلَّا بِلِسَانِ قَوْمِهِ.

(۳) مَا يَعْمَلُ مِنَ الْخَيْرِ يَعْلَمُهُ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ.

(۴) مَنْ حَفَرَ بئْرًا لِأَخِيهِ وَقَعَ فِيهَا.

✓ - عَيْنِ الْخَطَا فِي تَعْيِينِ نَوْعِ «مَنْ»: (خودمون - علوی فرهیخته)

(۱) مَنْ جَرَّبَ الْمُجَرَّبَ حَلَّتْ بِهِ النَّدَامَةُ. (من: شرطية)

(۲) مَنْ قَالَ أَنَا عَالِمٌ فَهُوَ جَاهِلٌ. (من: شرطية)

(۳) مَنْ أَجَابَ سَوَالَ الْمُدْرَسِ فِي الصَّفِّ. (من: استفهام)

(۴) مَنْ يَعْلَمُ سِرَّ الْعَالَمِ إِلَّا اللَّهُ. (من: شرطية)

✓ - عَيْنِ مَا لَيْسَ فِيهِ مِنْ أَدَاوَتِ الشَّرْطِ : (آزمايشی سنجش - ۱۳۹۶)

(۱) ما تتعلموا من العلوم الجديدة فهو خير لكم !

(۲) ما حاول الطلاب كثيراً فلا يصلون إلى أهدافهم !

(۳) من يصبر في الحياة على المشاكل يحصل على النجاح !

(۴) إن تتكلموا في الصف حين تدرّس المعلم لا تفهموا الدرس !

✓ - عَيْنِ الْخَطَأِ (عَنِ الشَّرْطِ وَ جَوَابِهِ) : (آزمايشی سنجش - ۱۳۹۶)

(۱) إن تقربوا إلى الذنوب تعملوها ، فاجتنبوها ! (۲) إن تُفكّر ساعة فهو خير لك من عبادة كثيرة !

(۳) إن تعيبوا ما فيكم مثله ففيكم أكبر العيوب ! (۴) إن تلمزوا أصدقاءكم تبتعدون من محبتهم !

✓ - عَيْنِ الْخَطَأِ عَنِ الشَّرْطِ أَوْ جَوَابِهِ : (آزمايشی سنجش - ۱۳۹۶)

(۱) إن نفهم أخطاءنا نخجل ونندم ! (۲) إن تطالعن هذا الكتاب تتقدّم في الكتابة !

(۳) إن يتنبّه الطالب المشاغب يفرح الطلاب كلّهم ! (۴) إن تهمسوا في الصف لا تفهمون شيئاً !

کار در کلاس

تَرْجِمِ الْجُمْلَ :

۱- مَنْ مَاتَ قَلْبُهُ دَخَلَ النَّارَ :

۲- مَنْ جَرَّبَ الْمُجْرِبَ حَلَّتْ بِهِ النَّدَامَةُ :

۳- «إِنْ كَتَمْتَ الْعِلْمَ يَلْعَنَكَ كُلُّ شَيْءٍ» :

۴- مَا يُشَاهِدِ النَّاسُ فِي الْهُنْدُورَاسِ فَهُوَ سَقُوطُ الْأَسْمَاكِ مِنَ السَّمَاءِ :

۵- مَا تَفَعَّلَ مِنَ الْخَيْرِ تَنْتَفِعَ بِهِ :

۶- إِنْ تَطَالَعَ كِتَابَ « مَنِيَةِ الْمُرِيدِ » لَزِينَ الدِّينِ الْعَامِلِي يُسَاعِدُكَ عَلَى كِتَابَةِ إِنْشَاءِكَ :

۷- إِنْ تَقَرَأَ إِنْشَاءَكَ أَمَامَ الطُّلَابِ فَسَوْفَ يَتَّبِعُكَ زَمِيلُكَ الْمَشَاغِبُ :